

«Αυτό το βραβείο είναι πολύ σημαντικό για εμένα και θα ήθελα να το αφιερώσω σε όλους αυτούς που έχουν όνομα, έχουν ιστορία και μου επιτρέπουν κάθε μέρα, μέσα από τα ίχνη του πολύτιμου αρχείου μας, να μπαίνω στις ζωές τους κυριολεκτικά». Κρατώντας στα χέρια της την τιμητική πλακέτα που μόλις είχε παραλάβει από τα χέρια του προέδρου του Κεντρικού Ισραηλιτικού Συμβουλίου Ελλάδος και της Ι.Κ. Θεσσαλονίκης, Δαβίδ Σαλιέλ, η υπεύθυνη του Ιστορικού Αρχείου της ΙΚΘ, Αλίκη Αρούχ, είχε ένα εγκάρδιο «ευχαριστώ» ως «αντίδωρο» όχι μόνο για το Συμβούλιο της Κοινότητας που την τίμησε, αναγνωρίζοντας το πολύτιμο έργο της στο Αρχείο, αλλά και όλους όσους γέμισαν από νωρίς την αίθουσα του Κοινοτικού Κέντρου της ΙΚΘ, στις 27.11.2024.

Καταξιωμένοι ιστορικοί, ακαδημαϊκοί των μεγαλύτερων πανεπιστημίων της χώρας, ερευνητές, μέλη της Κοινότητας πολλοί συγγενείς και φίλοι -κάποιοι μάλιστα ταξίδεψαν από μακριά γι' αυτό τον σκοπό- όλοι ήταν εκεί για να μοιραστούν τη δική τους μοναδική ιστορία με την υπεύθυνη του Ιστορικού Αρχείου της ΙΚΘ, που παρά την πολύπλοκη φύση του έργου της και τις δυσκολίες που συνεπάγεται η διαχείριση τόσο σημαντικών αρχείων, κατορθώνει ν' αναγνωρίζει την αξία κάθε λεπτομέρειας, κάθε εγγράφου, κάθε εικόνας, (υπεν)θυμίζοντάς μας ότι η μνήμη είναι το πιο ισχυρό εργαλείο για να κατανοήσουμε την ιστορία μας και να βρούμε τη θέση μας σ' αυτήν.

Όλοι όσοι μίλησαν για το έργο της -άνθρωποι από την Ελλάδα αλλά και το εξωτερικό- αναφέρθηκαν στην έντονη σύνδεση που η ίδια νιώθει με τα πρόσωπα και τις οικογένειες που επανασυνδέονται μέσω του Αρχείου, αλλά και τις αδιάκοπες προσπάθειές της να διασωθεί η ιστορία της εβραϊκής κοινότητας μέσω αυτού, όχι μόνο για να αποδοθεί δικαιοσύνη στους προγόνους των μελών της, αλλά και για να διατηρηθεί η μνήμη αυτών που χάθηκαν. Θυμήθηκαν και κάποιες προσωπικές στιγμές -άλλες συναισθηματικά φορτισμένες κι άλλες με μια δόση χιούμορ- και όλοι κι όλες συμφώνησαν πως η αξία του έργου της Αλίκης Αρούχ είναι πραγματικά ανεκτίμητη.

Η ίδια, χωρίς να κρύβει τη συγκίνησή της για την τιμή που της επεφύλαξε η ΙΚΘ -και μάλιστα εν ζωή κι εν ενεργεία, πράγμα σπάνιο, όπως είπε- αναφέρθηκε στην πρώτη της επαφή με το Αρχείο, το 2009, όταν ύστερα από μια περιπέτεια υγείας, ο πρόεδρος της ΙΚΘ την κάλεσε να εργαστεί εκεί. «Κατέβηκα στο αρχείο που ήταν γεμάτο κατσαρίδες, κιβώτια, σακούλες, πεταμένα όλα [...] Σιγά σιγά άρχισα με τα δυο μου χέρια κι ένα Azax να ξεσκονίζω- κυριολεκτικά και μεταφορικά. Πολύ γρήγορα κατάλαβα ότι μέσα από τους φακέλους ξαναζωντάνευε μπροστά μου όλη η ιστορία της Κοινότητας», είπε και θυμήθηκε πόσο δύσκολη ήταν για την ίδια αυτή η καθημερινή «βουτιά» στην Ιστορία. «Ένιωθα τον πρώτο καιρό -πριν πάθω την "αναισθησία" αυτή που πρέπει να σε διακρίνει, όταν διαβάξεις πολύ δυσάρεστα, όπως ότι μέλη της Κοινότητάς μας μάς ζητούν κυριολεκτικά ένα παντελόνι, μία φορεσιά μετά το Ολοκαύτωμα, μία κουβέρτα γιατί κοιμόντουσαν στο πάτωμα της συναγωγής Μοναστηριωτών- πως πρέπει να έχεις γερό στομάχι [...] Μετά απλώς συνέχιζα. Και κάθε τι που έκανα με οδηγούσε μαγικά σε ένα επόμενο βήμα», εξιστορούσε η κ. Αρούχ, αποκαλύπτοντας τα συναισθήματα που την κατέκλυζαν κάθε φορά που διαβάζοντας έγγραφα και βλέποντας εικόνες ζωντάνευε στη φαντασία της ξανά την παλιά, την κραταιά ισραηλιτική κοινότητα Θεσσαλονίκης. «Έτσι θέλω κι εσείς να την κρατήσετε. Θέλω να θυμάστε ότι όλοι αυτοί οι άνθρωποι, τα ίχνη των οποίων βρίσκονται στο Αρχείο μας, έχουν όνομα και έχουν ιστορία. Ας κρατήσουμε όλοι μαζί τη μνήμη τους ζωντανή, μέσα από τη δουλειά μας. Εγώ, ως αρχειονόμος, σας υπόσχομαι ότι αυτό το βραβείο μου δίνει το κουράγιο και τη δύναμη να κάνω ακόμη περισσότερα», ανέφερε χαρακτηριστικά, αποσπώντας το δυνατό χειροκρότημα του πολυπληθούς ακροατηρίου.

Εξομολογήθηκε, δε, πως «...ποτέ δεν αισθάνομαι μόνη, παρ' όλο που είμαι πρακτικά η μόνη υπάλληλος στο Αρχείο, γιατί κάθε μέρα που σκύβω το κεφάλι μου και πέφτει το μάτι μου σε ένα έγγραφο, ξαφνικά ζωντανεύουν μέσα όλοι οι πρόγονοί μας, όλα τα ονόματα, όλοι οι άνθρωποι που πέρασαν από την κοινότητά μας, η ιστορία της».

Κλείνοντας, δήλωσε ευλογημένη που κάνει μια δουλειά που αγαπά κι ευχαρίστησε για ακόμα μία φορά όσους μίλησαν για την ίδια και της έδωσαν ένα κομμάτι τους, όπως χαρακτηριστικά είπε.

Νωρίτερα, ανοίγοντας την εκδήλωση, ο πρόεδρος του ΚΙΣΕ και της ΙΚΘ, Δαυίδ Σαλιτιέλ, μίλησε για την αφοσίωση της Αλίκης Αρούχ και τον συστηματικό τρόπο με τον οποίο έχει εργαστεί και συνεχίζει να εργάζεται για την οργάνωση του αρχείου της Ισραηλιτικής Κοινότητας. «Η δουλειά της Αλίκης στο Ιστορικό Αρχείο δεν είναι απλώς μια δουλειά, όπως όλες. Έχει μια ιδιαιτερότητα. Το αρχείο είναι ένα ζωντανό αντικείμενο της κοινότητας, το οποίο όσο το επεξεργάζεσαι, τόσο ανακαλύπτεις στοιχεία και πληροφορίες, που κανείς μας δεν γνώριζε», σημείωσε. Αναφέρθηκε, δε, τόσο στο «αποτελεσματικό σύστημα καταλογοποίησης και διαχείρισης του διαθέσιμου υλικού που έχει αναπτύξει, καθιστώντας το προσβάσιμο σε όλους τους ενδιαφερομένους», αλλά και στο γεγονός ότι «μερίμνησε για την επαλήθευση της βάσης δεδομένων για τα θύματα του Ολοκαυτώματος», ένα «έργο ζωής του προέδρου της Κοινοτικής Συνέλευσης και επιζώντα του Άουσβιτς, Χάιντς Κούνιο. Αλλά και στα «συστήματα με τα δεδομένα που ανέπτυξε στο πλαίσιο της εργασίας της, που επιτρέπουν την εύρεση και ανάλυση δεδομένων με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα».

Δεν παρέλειψε ακόμη να κάνει ιδιαίτερη μνεία στο «φιλικό και υποστηρικτικό περιβάλλον», που έχει δημιουργήσει η κ. Αρούχ για τους επισκέπτες του Αρχείου, οι οποίοι «κάθε χρόνο αυξάνονται και περισσότερο», αλλά και στην ενεργή συμμετοχή και παρουσία της σε εκδηλώσεις διεθνών φορέων, επισημαίνοντας πως με τη δράση της αυτή συμβάλλει σημαντικά στην προώθηση του Ιστορικού Αρχείου της ΙΚΘ και το καθιστά κέντρο αναφοράς, μελέτης και έρευνας της ιστορίας των Εβραίων της Θεσσαλονίκης σε διεθνές επίπεδο.

Για το έργο και την προσωπικότητα της Αλίκης Αρούχ μίλησαν, αναλυτικά, οι: Άννα Μαρία Δρουμπούκη, Μαρία Καβάλα, Βασίλης Ριτζαλέος, Ρίκα Μπενβενίστε, Εύα Σαουλίδου Σεβή, Δημήτρης Γουλής, Μαριάντζελα Χατζησταματίου, Ελευθερία Ξυλά, Γιώτα Γκάτσου, Λέων Ναρ, Αίγλη Μπρούσκου, Αρετή Μακρή, Βάλια Κράββα, Στράτος Δορδανάς, Γιώργος Αντωνίου. Βίντεο που προβλήθηκαν στην εκδήλωση έστειλαν, επίσης, οι Ανδρέας Μπουρούτης, Λέων Σαλιτιέλ, Devin Naar, Rachel Handayo, Ιάσοντας Χανδρινός, ενώ ο Φίλιππος Κάραμποτ παρευέβη μέσω Zoom.

Από τις πιο συγκινητικές στιγμές της βραδιάς ήταν το ηχογραφημένο μήνυμα - έκπληξη του γιου της, Λέων, αλλά και το «ευχαριστώ» της μητέρας της σε όλους όσους έδωσαν το «παρών» στην εκδήλωση. «Είστε όλοι ένα κομμάτι της Αλίκης. Σας ευχαριστώ», είπε χαρακτηριστικά η Καίτη Αρούχ, ενώ ο Λέων μίλησε για την «πολυαγαπημένη μαμά» του και τη διαδρομή της στο Αρχείο. Με συγκίνηση και υπερηφάνεια έκανε αναδρομή στο παρελθόν και θυμήθηκε -μεταξύ άλλων- τη μητέρα του «να γυρνάει στο σπίτι μετά τη δουλειά στο γραφείο και να προσέχει τα παιδιά της: εμένα και μετά ξανά την εβραϊκή κληρονομιά που έκανε κτήμα της με ατελείωτα zoom calls, τηλεφωνήματα, συζητήσεις επί συζητήσεων με άλλους ανθρώπους και ερευνητές που όλα αυτά τα χρόνια συνεργάστηκαν και αγκάλιασαν το έργο της».

Την εκδήλωση συντόνισε η Μαριάννα Κυρίτση, η οποία ανέγνωσε, επίσης, τους γραπτούς χαιρετισμούς των Ισραηλιτικών Κοινοτήτων Λάρισας και Βόλου και της διευθύντριας του Εβραϊκού Μουσείου Ελλάδος, Ζανέτ Μπαττίνου.

ΠΗΓΗ: [ιστοσελίδα makthes.gr, 2.12.2024](https://www.makthes.gr/2.12.2024)